

Stichting Lokale Omroep
Regio Haarlem
Zijlweg Zijweg 10
2015 BK HAARLEM
Mailadres voorzitter:
v.vallenduuk@haarlem105.nl

Gemeente Bloemendaal
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 201
2050 AE Overveen
Per mail: griffie@bloemendaal.nl

Haarlem, 28 december 2020

Betreft: Notitie lokale media t.b.v. Gemeente Bloemendaal
Uw kenmerk: Beeldvormende avond, 7 januari 2021
Ons kenmerk: 20202812, contactpersoon namens H105: voorzitter Valerie Vallenduuk LLM

Geachte griffier,

In februari 2020 heeft Stichting Lokale Omroep Regio Haarlem, hierna te noemen Haarlem105, een aanvraag ingediend om als zendgemachtigde te worden aangewezen voor de Gemeente Bloemendaal. Zijn gemeenteraad wordt verzocht – na een advies van de burgemeester aan de raadsleden – daarover een advies uit te brengen aan het Commissariaat voor de Media conform de Mediawet. Daartoe heeft het commissariaat de Gemeente Bloemendaal uitstel gegeven tot 18 maart 2021. In aanloop daar naartoe is Haarlem105 uitgenodigd voor een beeldvormende avond op 7 januari 2021, om toelichting te geven en vragen te beantwoorden. Ter voorbereiding daarop zend ik u reeds enige achtergrondinformatie die u kunt doorsturen aan de commissie leden van de beeldvormende avond.

1. Inleiding

- Haarlem105 heeft de ambitie – in navolging van de afspraken die in 2016 zijn gemaakt in de sector - een krachtige streekomroep te vormen in de regio Zuid-Kennemerland en heeft daartoe naast de reeds bestaande aanwijzingsaanvragen voor Haarlem en Heemstede, ook een aanvraag gedaan voor gemeente Zandvoort en Bloemendaal. Wanneer de handen ineen geslagen worden, ontstaat er een krachtige media-instelling die de huidige regionale omroep aanmerkelijk versterkt. Zodoende kan tevens op een meer gelijkwaardige manier worden samengewerkt met de omroep NH Media als partner. Een belangrijk winstpunt daarbij is dat het lokale karakter van de verslaglegging zoveel mogelijk gewaarborgd kan blijven. Dit zal het geografisch uitgestrekte karakter van de gemeente Bloemendaal met zijn diverse dorpskernen, te weten; Aerdenhout, Bennebroek, Bloemendaal, Overveen en Vogelenzang ten goede komen.

2. Lokale media in Bloemendaal

- 2.1. Bloemendaal heeft sinds 2015 geen eigen volledig aan de gemeente en zijn bewoners gecommiteerde omroep. De plaatselijke omroep voor de gemeente Bloemendaal was Jouw FM, voorheen AB-Radio. Deze zender heeft eind 2015 zijn activiteiten beëindigd.^[9]
- 2.2. Sinds die tijd bericht Haarlem105 regelmatig over Bloemendaal ([bron: Wikipedia](#)) en is er zelfs een aparte pagina over Bloemendaal via de button *Nieuws* onder de knop *regio* te vinden: <https://haarlem105.nl/category/nieuws/regio/bloemendaal/>

3. Waarom een nieuwe aanwijzing voor een zendgemachtigde voor Bloemendaal?

- 3.1. Waarom een aanwijzing verlenen voor een zendmachtiging als het al sinds 2015 zo gaat zoals het gaat? Is een lokale media-instelling wel nodig?
- 3.2. Lokale democratie is gebaat bij goede lokale journalistiek, aldus burgemeester van Den Haag en VNG-voorzitter Jan van Zanen [op 19 april 2019](#). Het moet immers gaan om geluid en tegengeluid. Tegelijk constateert van Zanen dat er in veel gevallen een schaalvergroting plaatsvindt. Zoeken naar pluriformiteit nieuwe stijl in het media-aanbod is voor hem daarom op dit moment het uitgangspunt. Dit om ervoor te zorgen dat er voor iedere doelgroep een interessant programma-aanbod is.
- 3.3. In het onderzoek van Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (SvdJ) van 2019, komt naar voren dat 93% van de burgers uit grote steden geïnteresseerd is in lokaal nieuws. In kleinere gemeenten ligt dat zelfs nog iets hoger, volgens het SvdJ. En overall is een verschuiving te zien naar gebruik online, en naar aanbod waarvoor niet betaald hoeft te worden. In de grote steden is dat meer dan 50%. Bij hoogopgeleide jongeren tussen 16-35 jaar is het zelfs 70%, terwijl nog maar 5% een krant leest. Het SvdJ constateert dat de grote groep die vooral online kijkt minder verdieping meekrijgt dan wie vooral naar de radio luistert, televisiekijkt of de krant leest. Dit leidt echter niet tot minder tevredenheid.
- 3.4. Er is ook [een onderzoek](#) van Prof. dr. J.C. de Jong en dr. A.W.M. Koetsenruijter van de Universiteit Leiden in opdracht van de Provincie Zuid-Holland van maart 2019. In dit onderzoek worden de volgende twee deelvragen beantwoord:
 - Wat is de staat van het medialandschap in de provincie Zuid-Holland?
 - Welke scenario's zijn er om een kwaliteitsverbetering te bewerkstelligen?
- 3.5. Het onderzoek resulteert in een achttal criteria voor overheidssteun aan de lokale journalistiek:
 - Bedien vooral de kleinere gemeenten
 - Voorkom symboolpolitiek
 - Maak versterking structureel
 - Respecteer het speelveld
 - Bevorder kritische, onafhankelijke en diepgravende journalistiek
 - Maak het nieuwsproduct beschikbaar voor het publiek
 - Heb oog voor groepen die weinig worden bediend (inclusie)
 - Benadruk nabijheid in het nieuws
- 3.6. Het rapport presenteert vervolgens een drietal scenario's die een denkrichting aangeven voor provinciale ondersteuning van de lokale journalistiek onder de titels: Redactiekracht,

Mediacentrum en Journalistiek fonds.

- 3.7. Dit onderzoek is - los van het reeds geormerkte geld dat vanuit de centrale overheid beschikbaar wordt per gemeente voor lokale media-, onderzoek gedaan door de provincie Zuid-Holland op welke wijze lokale media (financieel) ondersteund zouden kunnen worden om de kwaliteit te verbeteren.
- 3.8. Een voorzichtige conclusie vertaald naar Bloemendaal is dat de burgers van de verschillende dorpskernen van Bloemendaal gebaat zijn bij goede en kritische verslaglegging in hun regio en met een verslaglegging die ook oog heeft voor zijn verscheidenheid.

4. Toelichting vorming streekomroep

Convenant VNG en NLPO

- 4.1 In het Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2015-2018 van 13 november 2015 hebben de VNG en de OLON/NLPO vastgesteld dat de veranderende maatschappelijke behoeften en de gedragswijzingen van de mediagebruiker gevolgen hebben voor de positie van de lokale omroepen in de samenleving. Gevolgen aan welke met aanpassing van de organisatorische, journalistieke en technische infrastructuur door de lokale omroep het hoofd moet worden geboden.
- 4.2 De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft haar leden met de ledenbrief van 12 juli 2016 en door middel van een congres op 1 september 2016 geïnformeerd over de inhoud van het convenant. VNG verzorgt ambtelijke ondersteuning alsmede de inschakeling van bestuurlijke ambassadeurs.
- 4.3 Een streekomroep is een lokale omroep die een aanwijzing heeft voor twee of meer aan elkaar grenzende gemeenten; een streekomroep moet aan dezelfde eisen voldoen als een lokale omroep voor één gemeente en moet zich aan dezelfde media-wettelijke voorschriften houden. De belangrijkste aanpassing van de organisatorische, journalistieke en technische infrastructuur is het vastleggen van een minimaal kwalitatief niveau waaraan een lokale omroep moet voldoen: het zogeheten lokaal toereikend media-aanbod (LTMA). Hierbij spelen de volgende aspecten een rol:
 - 4.3.1 Het productaanbod (content),
 - 4.3.2 De kwaliteit van de lokale omroep voor wat betreft de bedrijfsvoering/redactie/journalistiek en de exploitatie.
- 4.4 De ambitie is dat er op termijn één organisatie verantwoordelijk is voor het functioneren van de streekomroep. De verlaging van de productiekosten zal eerder bewerkstelligd worden bij een fusie dan bij samenwerking. De Change Board heeft de NLPO op 23 januari 2017 geadviseerd Nederland in te delen in 77 streken. Dit advies is op 31 januari 2017 voorgelegd aan de lokale omroepen en de gemeenten.
- 4.5 In die periode was zoals hiervoor vermeld Jouw FM, verantwoordelijk voor de Gemeente Bloemendaal, al gestopt. Voor de regio waarin zowel Haarlem105 als ZFM Zandvoort opereren, had NLPO als verzorgingsgebied voorgesteld: Streek 16, Kennemerland IJmond. Deze indeling betreft de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemskerck, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort.

4.6 Namens Zandvoort is een andere indeling bepleit door (oud) burgemeester Meijer van Zandvoort:

“Naar het oordeel van de NLPO moet samenwerking op streekniveau leiden tot de gewenste aanpassingen en doelen. De NLPO heeft hiertoe medio maart 2016 een voorstel aan de lokale omroepen gepresenteerd over de streekindeling.

- *De NLPO heeft als het verzorgingsgebied voorgesteld: Streek 16, Kennemerland IJmond. Deze indeling betreft de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen en Zandvoort.*
- *De lokale omroepen in onze regio (Haarlem 105 en ZFM) hebben een alternatieve indeling voorgesteld: Streek 16-4 Kennemerland met de gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede en Zandvoort.*

Motivatie: Inwoners van Zandvoort beschouwen, naast Zandvoort, Zuid-Kennemerland als hun natuurlijke leefgebied. Binding met IJmond is minder aanwezig. Het is duidelijk dat hoe kleiner de streek, hoe groter de aandacht van een omroep voor een bepaalde gemeente is. Daar tegenover staat dat hoe groter de omroep, hoe – normaal gesproken – meer kwaliteit aanwezig is voor het verzorgen van uitzendingen. Het college van B en W van Zandvoort wil voldoende voorwaarden scheppen voor een lokale omroep die onafhankelijk bericht over nieuws en ontwikkelingen in Zandvoort. In streek 16-4 Kennemerland, de keuze van het college, zijn twee lokale omroepen gevestigd. De Zandvoortse ZFM en Haarlem105.

4.7 Inmiddels zijn we vier jaar verder en zijn er de nodige ontwikkelingen op het mediavlak geweest, waar Haarlem105 op heeft ingespeeld en voornemens is hier nog uitgebreider op in te spelen. Het mediagebruik verplaatst zich steeds meer naar online en *on-demand content*. Met de huidige stand van de techniek is het meer dan ooit mogelijk om het media-aanbod per kern te differentiëren, zodat de burger de content kan ontvangen dan wel kiezen die hij/zij wenst. Daarnaast is de NLPO met het Commissariaat van de Media in overleg over de grenzen van de huidige wet als het gaat om editionering, themakanalen en gezamenlijke programmering. Let wel: de meeste content zal nog steeds lokaal gemaakt worden. Met de huidige stand van de ontwikkeling van de techniek is het geen probleem deze op afstand te delen. Het eventuele gevaar dat de lokale omroep door de schaalvergroting haar lokale karakter verliest, is mede dankzij deze ontwikkelingen klein.

4.8 Haarlem105 meent als krachtige lokale media-instelling in de regio met een professionele exploitatie, bedrijfsvoering en redactie gevormd door een aantal betaalde journalistieke krachten en meer dan 80 vrijwilligers, met daarboven een vijfkoppig bestuur en een zeer aangehaakt Programmabeleid bepalend orgaan (PBO) de kwaliteit van de lokale omroep en het productaanbod te kunnen waarborgen voor de gehele streek.

5. ZFM Zandvoort niet bereid tot gezamenlijke aanvraag/samen optrekken in streekomroep met Haarlem, Heemstede en Bloemendaal

5.1. In december 2019 en januari 2020 heeft er een verkenning plaatsgevonden naar de mogelijkheden om in het kader van de vorming van streekomroepen te komen tot een gezamenlijke erkenningsaanvraag van de lokale publieke omroepen Haarlem105 en ZFM

Zandvoort (met tevens Bloemendaal en Heemstede) voor de komende concessieperiode. Conclusie van de gesprekken is dat een gezamenlijke licentieveraanvraag niet mogelijk is aangezien ZFM Zandvoort niet bereid is tot een gezamenlijke aanvraag en tot samen optrekken in een streekomroep met Haarlem, Heemstede en Bloemendaal.

- 5.2. In dat kader is onder andere gesproken met Maaike Koper, destijds nog in haar hoedanigheid als voorzitter van ZFM Zandvoort. Zij was toen en is nog steeds tevens raadslid in de gemeenteraad van Zandvoort. De voorzitter gaf in die periode aan dat ZFM wel wil samenwerken maar dan met andere kustgemeenten en met de regionale publieke omroep NH Media, maar niet een gezamenlijke erkenningsaanvraag wil doen met Haarlem105 en nogmaals gaf zij aan: *“Er zijn concrete afspraken gemaakt met NH Media en andere omroepen uit kustgemeenten over professionalisering van het nieuws en de opleiding van vrijwilligers.”* Mevrouw Koper gaf daarnaast ook als reden aan: *Zowel gemeentebestuur als bestuur van ZFM hebben zich eerder – bij ontvangst van de brief van de NLPO over streekvorming - al verzet tegen de door de NLPO voorgestelde streekindeling.*
- 5.3. **Na** de gesprekken in januari 2020 is er kennelijk een gesprek geïnitieerd door ZFM met Seaport FM (lokale media-instelling Gemeente Velsen) door bestuurslid Leon van Esch, die overigens niet meer op de website van Stichting Zandvoortse Omroep Organisatie ZFM staat vermeld (d.d. 29 november 2020). Uit de mail van voorzitter RTV Seaport Theo Koster blijkt:

“De lokale omroep in Velsen (Velser Omroep Stichting met merknaam RTV Seaport) volgt de streekindeling van NLPO. Voor mijn bestuursperiode hebben de besturen van de lokale omroepen in Velsen, Heemskerk en Beverwijk daartoe al een intentieverklaring getekend. Recent is deze verklaring opnieuw door een onafhankelijk adviseur van de NLPO getoetst. In een recent onderzoek - uitgevoerd door Bert van Valburg - stelt hij vast dat zowel de drie besturen van de lokale omroepen in Beverwijk, Heemskerk en Velsen, alsook de standpunten van de drie IJmondgemeenten het eens zijn om de volgende stappen te nemen om te komen tot de vorming van een streekomroep in de IJmond. Op dit moment ligt een plan van aanpak voor.

In het verleden heb ik één kennismakingsgesprek gehad met de heer Leon van Esch van ZFM (12 februari 2020), waarbij hij de plannen voor een "NIEUWS Aan De Kust" toelichtte. In dat gesprek heb ik aangegeven dat wij de samenwerking in de streek volgens de indeling van de NLPO volgen. Er zijn geen afspraken gemaakt.

Daarna heb ik van de heer Leon van Esch per email een uitnodiging ontvangen voor een bijeenkomst bij NH Media met ZFM met "de bedoeling om concrete afspraken te maken om tot een samenwerking te komen met als focus NIEUWS aan de KUST". Deze bijeenkomst zou op 3 juli 2020 gepland staan. De lokale omroep in Velsen heeft daar niet op gereageerd.”

- 5.4. Onze duiding is dat wat namens ZFM is aangegeven over samenwerking met NH Media en andere kustomroepen, niet juist is. Let wel, deze onjuiste informatie is ook aan de Gemeente Zandvoort verstrekt, die vervolgens mede op basis van die verkeerde voorstelling van zaken haar voorkeur voor ZFM heeft uitgesproken. De stukken waarop de Gemeente Zandvoort een advies heeft gegeven aan het Commissariaat van de Media zijn te vinden via de website van de

gemeente Zandvoort. Daaruit blijkt dat het een gelijk spel zou zijn qua formele eisen, maar – zoals het lijkt - vanwege de lokale worteling voor ZFM kiest.

- 5.5. Er is een zienswijze ingediend bij het Commissariaat voor de Media m.b.t. de aanwijzingsaanvraag van zendmachtiging voor Zandvoort, waarin wordt aangegeven dat niet alleen de harde eis van een onafhankelijke lokale media is geborgd met raadsleden die invloed hebben op bestuur en PBO, maar ook niet aan de kwaliteitseisen, zoals de ICE-norm, wordt voldaan. Dat bovendien een averechts effect wordt bereikt als ZFM opgaat in de regionale media en er van lokale worteling niets meer zal overblijven. Juist door een streekomroep te vormen kun je enerzijds lokaliteit borgen en anderzijds groeien in professionaliteit als streekomroep.

6. Bloemendaal en Haarlem105

- 6.1. Een aanwijzing van een media-instelling geschiedt op aanvraag, geldt voor de duur van 5 jaar en vervalt van rechtswege aldus artikel 2.65 van de mediawet. Daaraan is niet zoveel te veranderen voor een Gemeente, aangezien dit een wettelijke regeling betreft. In Nederland verzorgen zo'n 250 publieke media-instellingen in 346 gemeenten het media-aanbod. Deze gemeenten dienen zorg te dragen voor de bekostiging van het functioneren van deze instellingen. Vrijwel alle gemeenten (99%) voldoen aan deze bekostigingsplicht. Dit geldt is overigens geen geld wat vanuit het budget van de gemeente Bloemendaal dient te komen, maar is zoals hiervoor al is opgemerkt zogenoemd geoordeeld geld vanuit het Rijk.
- 6.2. Het Commissariaat voor de Media heeft [een evaluatie](#) uitgevoerd in februari 2020. Uit de evaluatie blijkt dat gemeenten de redactionele en journalistieke onafhankelijkheid van de media-instellingen respecteren. Om deze onafhankelijkheid te garanderen mogen gemeenten aan de bekostiging geen voorwaarden verbinden welke in strijd zijn met het bepaalde of krachtens de Mediawet. Ook bij eventuele aanvullende bijdragen (subsidies) en productie-overeenkomsten dient de redactionele onafhankelijkheid te worden gegarandeerd. Het Commissariaat voor de Media heeft geen voorwaarden aangetroffen die in strijd zijn met deze bepaling. Gemeenten en media-instellingen weten elkaar te vinden en de dialoog aan te gaan. In onderling overleg dienen zij invulling te geven aan toereikend media-aanbod op lokaal niveau en dienen zij overeenstemming te vinden over de financiering van dit aanbod.
- 6.3. Bloemendaal heeft een turbulente tijd gekend in het besturen, met name in 2015, terwijl op dat moment de toen actieve media-instelling de werkzaamheden staakte. Juist hoor en wederhoor vanuit een onafhankelijke media-instelling kan de democratie bevorderen, zoals VNG-voorzitter Jan van Zanen als hiervoor aangegeven opmerkte (zie ook 3.2). Naast nieuws wil Haarlem105 inzetten op cultuur, sport en activiteiten op ander gebied in de Gemeente Bloemendaal. Haarlem105 kan bijvoorbeeld ook aanvullend livestreams faciliteren of andere wensen in overleg uitvoeren.
- 6.4. Haarlem105 zal met veel energie, zin en ambitie het nieuws in Bloemendaal nog beter oppakken. Hoewel Haarlem105 al regelmatig schrijft over Bloemendaal kan dit krachtiger worden door een goede samenwerking met de gemeente, B&W en de gemeenteraad. Haarlem105 realiseert dat dit een uitdagende ambitie is, want Bloemendaal is zoals hiervoor al opgemerkt een geografisch uitgestrekte gemeente die bestaat uit diverse dorpskernen, terwijl aan de andere kant de bijdrage beperkt is vanwege het relatief geringe aantal huishoudens.

- 6.5. Om alle kernen van de gemeente (zie 1. Inleiding) voldoende aandacht te geven heeft Haarlem105 onderstaande in gedachten om in de behoefte van de gemeente te voorzien, maar geeft daarbij direct aan graag in overleg te gaan met diverse stakeholders.
- 1 x per twee weken een achtergrondverhaal of interview uit een van de dorpskernen, zoals bijvoorbeeld het interview met 't Hemeltje in Bloemendaal. Zie [artikel](#).
 - Regelmatig gemeenteraadsleden interviewen en tevens aandacht geven aan bijzondere politieke gebeurtenissen zoals verkiezingen.
 - De burgemeester kan worden uitgenodigd, net zoals nu al regelmatig plaats heeft bij de burgemeesters van Heemstede en Haarlem, voor een zogeheten burgemeester *live chat* zodat burgers vragen kunnen stellen. Met name is dit relevant gebleken in tijden van de corona-pandemie.
 - Aandacht voor sport in gemeente Bloemendaal. Het in samenspraak met sportclubs in de gemeente opzetten van live (radio)verslagen tijdens wedstrijden, maar ook na afloop een wedstrijdverslag op de website.
 - Aandacht voor zaken die spelen onder de Bloemendaalse bevolking, zowel politiek als maatschappelijk. Er zal echter ook oog zijn voor de mens achter de Bloemendaler.
 - Haarlem105 moet en wil benaderbaar zijn en wil 'er zijn' voor **IEDEREEN** in Bloemendaal. Onze uitingen dienen uit te stralen dé omroep te zijn voor Bloemendaal. Dit opdat burgers ons vinden en wij hen. Als dit straks het geval is, zal het de nieuwsvoorziening ook meteen goed op gang brengen.
 - Live radio en/of tv vanaf evenementen in Bloemendaal. Pre corona waren we in de zomer wekelijks op locatie te vinden in Heemstede en Haarlem. Haarlem105 kan ook (indien opportuun) maandelijks op een evenement in Bloemendaal uitzenden. Ter plekke live radio en sfeerreportages maken en de regio laten kennismaken met wat Bloemendaal te bieden heeft. Dat komt ook het vorige punt ten goede.

6.6. Kortom en afsluitend: Haarlem105 ziet er naar uit om als zendgemachtigde voor de gemeente Bloemendaal de komende vijf jaar aan de slag te gaan en vertrouwt op een positief advies van de gemeenteraad aan het Commissariaat voor de Media. We gaan graag in gesprek met u over de verdere invulling van de samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,

V.Q. Vallenduik LLM
Voorzitter Haarlem105

